

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Освітня програма	39897 Болгарська мова і література та англійська мова
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	035 Філологія

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

05.04.2024 р.

Справа № 0331/АС-24

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 03 "Гуманітарні науки" у складі:

Сминтина Олена Валентинівна – головуєчий,

Афанасьєва Людмила Василівна,

Філоненко Наталія Георгіївна,

Філатова Оксана Степанівна,

Федик Тамара Олександрівна,

Соколовський Олег Леонідович,

Кравченко Олександр Васильович,

Корновенко Сергій Валерійович,

Гудманян Артур Грантович,

Виткалов Сергій Володимирович,

Бутченко Тарас Іванович,

Луцак Світлана Миколаївна,

за участі запрошених осіб:

Гожик Андрій Петрович – представник ЗВО,

Чмир Олена Романівна – гарант ОП,

Попович Анжеліка Станіславівна – керівник експертної групи,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	39897
Назва ОП	Болгарська мова і література та англійська мова
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Спеціалізація (за наявності)	035.032 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша - болгарська
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 12, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Загалом ГЕР підтримує думку експертів, уважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 1.1 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. Як і ЕГ, ГЕР рекомендує виразніше окреслити в меті ОПП спеціалізацію 035.032 «Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – болгарська».

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Загалом ГЕР підтримує думку експертів, уважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 1.2 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. Хочеться особливо підкреслити як позитив врахування пропозицій випускників ОПП стосовно доповнення болгаристичних ОК перекладацькими аспектами, потреби одночасного вивчення слов'янських та англійської мов, що сприятиме підвищенню конкурентної здатності майбутніх випускників тощо.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Загалом ГЕР підтримує думку експертів, уважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 1.3 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. Важливо, що укладачі ОП зважали на потреби ринку праці, загальні тенденції щодо євроінтеграційної політики України, розширення співпраці між Україною та Болгарією, підсилення попиту на українсько-болгарських перекладачів, а також на відгуки працевластців та випускників попередньої ОП «Болгарська мова і література та переклад; українська мова та література».

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Загалом ГЕР підтримує думку експертів, уважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 1.4 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. Робоча група ОПП повністю врахувала вимоги

галузевого Стандарту, розширивши водночас перелік ПРН результатами навчання двох вибіркового блоків: «Болгаристика: міжкультурна комунікація і переклад» та «Мова і література в духовному житті суспільства (болгаристика)». Така практика проєктування ОПП відповідає рівню В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Загалом ГЕР підтримує думку експертів, уважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 2.1 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. Обсяг ОП та окремих ОК (у кредитах ЄКТС) відповідає вимогам чинного законодавства.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Загалом ГЕР підтримує думку експертів, уважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 2.2 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. ОП містить усі необхідні структурні елементи: профіль ОП, перелік компонентів, структурно-логічну схему, форму атестації, матриці відповідності програмних компетентностей, ПРН компонентам ОП. Однак коректив потребує представлення структурно-логічної схеми, зокрема взаємозв'язку основних і вибіркового компонентів, а також принципів наступності вивчення ОК і ВК, які доповнюють і увиразнюють освітню траєкторію.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

ГЕР переважно підтримує думку ЕГ стосовно відповідності змісту ОП предметній області спеціальності 035 «Філологія». Сильною стороною ОП є вивчення здобувачами української мови і літератури (ОК 16, 17, обсяг - 10 кред.) та трьох іноземних мов – болгарської, англійської, другої слов'янської мови (хорватська/сербська/чеська/словенська). Із приводу зауваження про неповний опис у розділі 3 ОП «Характеристика освітньої програми» об'єкту вивчення та професійної діяльності; теоретичного змісту предметної галузі; методів, методик і технологій ЗВО у своїй відповіді на звіт ЕГ дав пояснення, що керувався вимогами чинного в КНУТШ Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Загалом ГЕР підтримує думку експертів, уважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 2.4 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. Обсяг вибіркового компонентів відповідає вимогам законодавства. Процедура вибору, регламентована чинним у ЗВО документом, загалом дотримується на ОП. Водночас варто було б забезпечити реальну можливість вибору з інших ОП та не звужувати вибір до одного з двох вибіркового блоків. Цей недолік не є суттєвим, оскільки законодавчі вимоги не порушені. ГЕР також поділяє думку ЕГ про необхідність розміщення на сайті робочих програм, силабусів чи принаймні коротких анотацій усіх ВК (наразі на сайті удоступнено робочі програми лише ВБ 1).

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Загалом ГЕР підтримує думку експертів, уважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 2.5 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. Доцільно розширити бази виробничих практик із відривом, уклавши додаткові договори між КНУТШ та відповідними зовнішніми установами.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Загалом ГЕР підтримує думку експертів, уважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 2.6 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. Добрий рівень виконання відзначений ЕГ і, на нашу думку, є цілком закономірним для ОП гуманітарного спрямування.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Професійна кваліфікація на ОП «Болгарська мова і література та англійська мова» не присвоюється.

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

ГЕР підтримує думку експертів, уважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 2.8. достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. Крім того, вважає за необхідне підкреслити визнаний ЗВО у відповіді на звіт ЕГ недолік про відсутність розподілу аудиторних годин із деяких дисциплін на лекційні та практичні/семінарські заняття (НП передбачає винятково лекції з ОК 1, ОК 6, ОК 7, ОК 12). Цей недолік не надто суттєвий, однак потребує виправлення.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Дуальна форма освіти в КНУ імені Тараса Шевченка за ОП «Болгарська мова і література та англійська мова» не реалізується.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Загалом ГЕР підтримує думку експертів, уважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 3.1 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. Правила прийому на навчання за ОП є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень. Під час фокус-групи студенти підтвердили це.

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Загалом ГЕР підтримує думку експертів, уважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 3.2 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. Програми вступних іспитів оновлюються щорічно. Процедура прийому відповідає нормативним документам.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Загалом ГЕР підтримує думку експертів, уважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 3.3 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. Особливо хочемо підкреслити, що здобувачі ОПП брали активну участь в академічній мобільності, наявна велика кількість угод, співробітництво із закордонними ЗВО та підтримка від посольств.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Загалом ГЕР підтримує думку експертів, уважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 3.4 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, є чіткими, зрозумілими та доступними для всіх учасників освітнього процесу. Вони прописані в нормативних документах ЗВО. На ОП така практика визнання відсутня.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Загалом ГЕР підтримує думку експертів, уважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 4.1 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. Під час фокус-груп ЕГ встановила, що у ЗВО існує дворівнева система опитувань: на рівні університету та на рівні ННІФ. Здобувачі повідомили, що проходили опитування кожного семестру через корпоративну пошту та задоволені методами навчання і викладання.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Загалом ГЕР підтримує думку експертів, уважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 4.2 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. На підставі спілкування з фокус-групою ЕГ зазначила, що студенти отримують усю потрібну інформацію щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих ОК.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

Загалом ГЕР підтримує думку експертів, уважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 4.3 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. Теоретичні знання і навички проведення наукових досліджень здобувачі отримують під час опанування дисциплін «Вступ до університетських студій» (ОК 01), «Українська мова» (ОК 16). Отримані навички закріплюються під час проходження фахово-виробничої практики з відривом від теоретичного навчання (ОК 25), написання курсової (ОК 26) та кваліфікаційної роботи бакалавра (ОК 27).

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Загалом ГЕР підтримує думку експертів, уважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 4.4 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. Перегляд та оновлення робочих програм навчальних дисциплін на ОП здійснюється кожні два роки. При цьому враховують результати дослідницької роботи викладачів, їх участь у міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях, семінарах, круглих столах, що відображено у списках рекомендованої літератури. Деякі позиції у списках літератури є застарілими і потребують оновлення. У РП ОК 26 бібліографічний опис вимог до підготовки та написання навчально-наукових і кваліфікаційних робіт містить лише назву, без вказівки на доступ до ресурсу. РП ВБ 1.08 на сайті немає. Погоджуємось із ЗВО, що деякі із застарілих праць мають фундаментальне значення.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Загалом ГЕР підтримує думку експертів, уважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 4.5 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. ЗВО має великий досвід міжнародної співпраці. Важливо, що кафедри, залучені до реалізації ОП, підтримують зв'язки з установами Болгарії. На сайті відділу міжнародних зв'язків наявна інформація про програми обміну (<http://surl.li/qvtqi>). Здобувачі ОП брали участь у програмах академічної мобільності в Софійському та Загребському університетах; у літньому семінарі з болгарської мови, літератури і культури у м. Велико Тирново. Представник відділу міжнародних зв'язків повідомила, що у 2023 р. університет виборів 2 проєктні напрями K2 Capacity Building (Erasmus+) – COMMUNIKITE (Communicative Needs in a First-aid KIT for humanitarian emergency situations – Erasmus KA2022-HED) та Global Teachers for Sustainable Future).

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Загалом GER підтримує думку експертів, вважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 5.1 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. Під час проведення зустрічей з фокус-групами здобувачів ЕГ встановила, що здобувачі ознайомлені з формами контрольних заходів та критеріями оцінювання. Інформування здійснюється шляхом усного повідомлення під час першого заняття, ознайомленням з РП, які знаходяться у вільному доступі на освітній платформі ЗВО. Графіки проведення семестрових контрольних заходів розміщено в системі «Тритон», на дошках оголошень, у месенджерах і групах соцмереж здобувачів.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Загалом GER підтримує думку експертів, вважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 5.2 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. На ОП атестація здобувачів включає комплексний підсумковий іспит з болгарської мови і літератури, комплексний підсумковий іспит з англійської мови та захист кваліфікаційної роботи з болгарської мови або літератури. Програми комплексних підсумкових іспитів у вільному доступі відсутні. На веб-сторінці ОП представлено теми кваліфікаційних робіт 2019 р. (<http://surl.li/qlpzy>).

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Загалом GER підтримує думку експертів, вважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 5.3 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. Форми контрольних заходів і критерії оцінювання, порядок оскарження результатів контрольних заходів регулюються низкою документів, оприлюднених на офіційному сайті ЗВО. Як зазначає ЕГ, здобувачі ознайомлені з порядком оскарження результатів контрольних заходів, їх повторного проходження, процедурою запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, але на ОП таких фактів не було. Така норма організації контрольних заходів відповідає рівню В.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Загалом GER підтримує думку експертів, вважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 5.4 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. У нормативних документах ЗВО визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності. ЗВО здійснює перевірку кваліфікаційних робіт здобувачів за допомогою програми UniCheck. КНУ імені Тараса Шевченка є учасником проекту «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (Academic Integrity and Quality Initiative – Academic IQ) (<http://surl.li/rhgfh>). Питання академічної доброчесності розглядаються в одній із тем обов'язкової ОК «Вступ до університетських студій». Під час фокус-груп із здобувачами, студентським самоврядуванням та випускниками ЕГ встановила, що інформацію про необхідність дотримання принципів академічної доброчесності здобувачі отримують лише під час усного спілкування з викладачами. На ОП фактів порушення академічної доброчесності зафіксовано не було.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (GER)

Рівень В

Обґрунтування GER

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Загалом GER підтримує думку експертів, вважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 6.1 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. Аналіз інформації у Відомостях СО та звіті ЕГ переконує, що добрий рівень кваліфікації НПП здатен забезпечити досягнення визначених освітньою програмою цілей і ПРН. GER констатує низьку публікаційну активність НПП окремих ОК (11, 8, 21, 22, 19, 23) за останні 5 років у періодичних наукових виданнях категорії Б та у виданнях, зареєстрованих у наукометричних базах Scopus та/або Web of Science.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Загалом ГЕР підтримує думку експертів, вважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 6.2 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. Процедури конкурсного добору на заміщення вакантних посад є чіткими і прозорими, прописаними у відповідних документах КНУТШ. Вони дозволяють забезпечити необхідний рівень професіоналізму НПП для успішної реалізації ОПП і свідчать про добрий рівень організації процесу.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Наявні у звіті ЕГ висновки, аргументація та умовиводи переконують, що роботодавці загалом ефективно залучені до обговорення ОП, однак є потреба активніше залучати їх до викладання на освітній програмі, до контрольних / екзаменаційних заходів, до проведення тренінгів, майстер класів, гостьових лекцій. Адже це сприяло би як конкурентності, так і популяризації ОП.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Загалом ГЕР підтримує думку експертів, вважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 6.4 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. Звіт ЕГ переконує, що ЗВО спорадично залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців. Роботодавці під час зустрічі з ЕГ відмітили, що охоче проводили б заняття для здобувачів у разі отримання запрошення від університету.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

Загалом ГЕР підтримує думку експертів, вважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 6.5 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. Професійному розвитку викладачів ОПП сприяють Інститут післядипломної освіти (<http://surl.li/gzzil>); відділ академічної мобільності (<http://surl.li/akugu>); відділ міжнародних зв'язків (<http://surl.li/gzzir>). KNU professionals Digital skills Pro - програма розвитку цифрових компетентностей викладачів (<http://surl.li/bhrei>), KNU Teach Week - платформа для фахового розвитку НПП, підвищення рівня педагогічної майстерності (<http://surl.li/ebngg>).

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

Загалом ГЕР підтримує думку експертів, вважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 6.6 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. Важливо, що у ЗВО наявна дієва система нематеріальних і матеріальних засобів стимулювання наукової і творчої активності працівників, добрий рівень якої підтверджує звіт ЕГ.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Загалом ГЕР підтримує думку експертів, вважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 7.1 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. Відомості СО та звіт ЕГ переконують, що матеріально-технічна база Університету та навчально-методичне забезпечення ОПП дозволяють досягнути цілей, завдань та ПРН за цією програмою. Як і ЕГ, ГЕР рекомендує з метою оптимізації онлайн-роботи здобувачів освіти розглянути можливість впровадження уніфікованої внутрішньої платформи для онлайн навчання типу Moodle чи ін. У відповіді ЗВО на звіт ЕГ сказано, що так робота ведеться (мова про запровадження платформи LMS), використовуються інші альтернативні дистанційні ресурси. Сказане переконує, що наразі немає підстав підвищувати оцінку за 7 критерієм до А, як про це пише ЗВО.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Загалом ГЕР підтримує думку експертів, вважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 7.2 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. ЕГ зазначає: "Учасники освітнього процесу мають можливість безоплатно використовувати матеріально-технічну базу та інформаційні ресурси ЗВО: бібліотечні джерела (абонемент, електронні ресурси, репозитарій, доступ до наукометричних баз); інфраструктуру для навчання та наукової діяльності (навчальні лабораторії, кабінети із комп'ютерним обладнанням та навчально-методичною літературою)".

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Загалом ГЕР підтримує думку експертів, уважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 7.3 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. Відомості СО та звіт ЕГ засвідчують безпечність освітнього середовища, достатній рівень задоволення потреб та інтересів здобувачів.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

Загалом ГЕР підтримує думку експертів, уважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 7.4 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. Опис результатів спілкування ЕГ зі студентами переконує, що переважно здобувачі задоволені різними видами підтримки, яка здійснюється у ЗВО (ефективно працюють відділ академічної мобільності, Відділ зв'язків з громадськістю надає інформаційну підтримку стосовно актуальних новин ННІФ, деканати тощо). Здобувачі мають можливість отримати необхідну інформацію та роз'яснення використовуючи форму зворотного зв'язку електронної приймальної (<https://office.knu.ua/>). Соціальна підтримка у ЗВО реалізується відповідно до чинного законодавства та включає виплати соціальних стипендій, можливість проживання у гуртожитках, пільги та заохочення (<http://surl.li/fbfse>). Водночас ЕГ не виявила результатів актуальних опитувань здобувачів ОП стосовно різних видів підтримки у ЗВО.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

ГЕР поділяє думку експертів щодо високого рівня виконання вимог підкритерію 7.5.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Загалом ГЕР підтримує думку експертів, уважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 7.6 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. Політика та процедури вирішення різноманітних конфліктних ситуацій врегульовані нормативними документами КНУТШ. ЗВО є постійна комісія вченої ради з питань етики. В Університеті здійснюється політика щодо запобігання, виявлення та протидії корупції, затверджена Антикорупційна програма (<http://surl.li/mvtua>) та працює уповноважена особа з реалізації антикорупційної програми та запобігання корупції (<http://surl.li/bgbhm>). ЕГ запевняє: під час онлайн-зустрічей здобувачі освіти повідомили, що ознайомлені з правилами та процедурами, знають інституції, які відповідають у ЗВО за це питання.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Загалом ГЕР підтримує думку експертів, уважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 8.1 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. ЕГ констатує, що процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми прописані в нормативних документах ЗВО і послідовно дотримуються, що свідчить про рівень оцінки В.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Загалом ГЕР підтримує думку експертів, уважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 8.2 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. ЕГ наводить у звіті факти щодо того, як здобувачі залучені до процесу періодичного перегляду ОП і як переважно враховується їхня думка.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Загалом ГЕР підтримує думку експертів, уважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 8.3 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. У звіті ЕГ читаємо, що роботодавці під час спілкування з ЕГ підтвердили залучення до обговорення ОП, відзначили високий рівень підготовки випускників за

ОП та професіоналізм НПП, звернули увагу ЕГ на надзвичайну актуальність та важливість ОП, відкритість робочої групи до кооперації.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

Загалом GER підтримує думку експертів, вважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 8.4 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. Випускники попередньої ОП працюють в установах різного типу (наукових, навчальних, бізнесових, міжнародних, дипломатичних), структурах Сил оборони, засобах масової інформації тощо. Присутні на зустрічі з ЕГ випускники (співробітник посольства, молодший науковий співробітник) звернули увагу на важливість не лише практичних навичок володіння слов'янськими та англійською мовами, але й ґрунтовних теоретичних знань, які вони отримали на ОП. Водночас одна з випускниць зауважила, що у професійній діяльності вона стикнулася із проблемою браку знань щодо роботи із художнім перекладом.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

Загалом GER підтримує думку експертів, вважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 8.5 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. До моніторингу забезпечення якості освітньої діяльності (згідно із ВСО) залучається окрім робочої групи, НПП, студенти та роботодавці. Ревізія ОП відбувається на робочих нарадах робочої групи, засіданнях кафедри слов'янської філології, вченої ради ННІФ. Наведені у Відомостях СО і звіті ЕГ факти переконують, що ця робота справді ведеться на доброму рівні, виявлені недоліки, рекомендації враховуються і т.ін.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Загалом GER підтримує думку експертів, вважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 8.6 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. ОП акредитується вперше, водночас ЗВО засвідчив готовність виконати рекомендації з акредитації відповідної спеціальності, інших ОП.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

Загалом GER підтримує думку експертів, вважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 8.7 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. Поняття культури якості активно пропагується в КНУТШ, ЗВО створює передумови для залучення всіх учасників освітнього процесу до його вдосконалення.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (GER)

Рівень В

Обґрунтування GER

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Загалом GER підтримує думку експертів, вважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 9.1 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. Учасники освітнього процесу мають безперешкодний доступ на офіційному сайті КНУТШ до нормативних документів, які врегульовують освітній процес. Наведені у звітних документах лінки справді працюють.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

GER поділяє висновки й умовиводи ЕГ стосовно рівня виконання вимог підкритерію 9.2, визнаючи необхідність забезпечення на сайті ЗВО / сторінці випускової кафедри можливості постійного доступу до процесів обговорення ОП із фіксацією в системі термінів розміщення документів, надходження відгуків, рекомендацій тощо.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

Загалом ГЕР підтримує думку експертів, уважаючи висновки ЕГ щодо виконання вимог підкритерію 9.3 достовірними, аргументацію – достатньою, умовиводи – логічними. ГЕР мала змогу ознайомитись із інформацією про ОП (<http://surl.li/qlpzy>) (опис, навчальний план, робочі програми обов'язкових ОК та дисциплін вибіркових блоків та ін.).

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рекомендуємо виразніше окреслити в меті ОПП специфіку спеціалізації 035.032 «Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – болгарська».

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рекомендуємо скоригувати структурно-логічну схему, зокрема означити взаємозв'язок основних і вибіркових компонентів, а також окреслити наступність їх вивчення. Рекомендуємо забезпечити реальну можливість вибору ВК з інших ОП та не звужувати вибір до одного з двох вибіркових блоків. Рекомендуємо розмішувати на сайті робочі програми, силабуси чи принаймні короткі анотації всіх ВК. Рекомендуємо розширити бази виробничих практик із

відривом, уклавши додаткові договори між КНУТШ та відповідними зовнішніми установами. Рекомендуємо в процесі наступного оновлення ОПП перерозподілити види навчальних занять із ОК, вирізавши практичні/семінарські заняття.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рекомендуємо активізувати інформування студентів про наявність платформ і проєктів для здобуття інформальної та неформальної освіти.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рекомендуємо науково-педагогічним працівникам регулярно переглядати та актуалізовувати списки рекомендованої літератури у РП навчальних дисциплін.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рекомендуємо оприлюднити на сайті ННІФ програми комплексних підсумкових іспитів з болгарської мови і літератури та з англійської мови. Рекомендуємо активніше залучати здобувачів до участі в семінарах, вебінарах, круглих столах, присвячених питанням академічної доброчесності.

Критерій 6. Людські ресурси

Рекомендуємо більш активно залучати роботодавців та професіоналів-практиків до проведення аудиторних занять, контрольних / екзаменаційних заходів, тренінгів, майстер-класів, гостьових лекцій. Рекомендуємо підвищити публікаційну активність НПП у періодичних наукових виданнях, що включені до переліку фахових видань України, а також наукометричних баз Scopus і Web of Science Core Collection.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

З метою оптимізації онлайн-роботи здобувачів освіти рекомендуємо розглянути можливість упровадження уніфікованої внутрішньої платформи для онлайн-навчання типу Moodle чи ін.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рекомендуємо більш активно залучати різні групи стейкхолдерів до процесів моніторингу та вдосконалення ОПП.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рекомендуємо забезпечити на сайті ЗВО / сторінці випускової кафедри можливість постійного доступу до процесів обговорення ОП із фіксацією в системі термінів розміщення документів, надходження відгуків, рекомендацій тощо.

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Відсутні

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

СМИНТИНА ОЛЕНА ВАЛЕНТИНІВНА